

Van:
Aan: [statengriffier](#)
Onderwerp: Uitwerking Zeeuwse Bosvisie
Datum: dinsdag 2 november 2021 15:20:53
Bijlagen: [image007.png](#)
[2109_persbericht_koolstofvastlegging-koolstofcoöperaties.pdf](#)

De aanleg van bos en het opnieuw toevoegen van houtige landschapselementen kan een krachtig middel zijn om historisch gegroeide landschappelijke structuren te versterken en landschappelijke identiteiten hernieuwd kracht bij te zetten.

*Daarbij is het tevens een sterk middel om de biodiversiteit te vergroten en de recreatieve uitloopmogelijkheden te verruimen en kan agroforestry de boer de mogelijkheid bieden zijn bedrijfsvoering te verbreden.
(Uit: de Zeeuwse Bosvisie)*

-

Aan Provinciale Staten van Zeeland

Geachte Statenleden,

In het kader van de realisatie van de Zeeuwse Bosvisie zijn we zo vrij om het volgende onder uw aandacht te brengen.

Zoals bekend is de inzet van Rijk en provincies in de november vorig jaar gepubliceerde Uitwerking van de Bossenstrategie gericht op de realisatie van 37.000 hectare nieuw bos in ons land in de periode tot 2030. Van die 37.000 ha nieuw bos is daarbij zo'n 20% als volgt ingevuld: *"Voorlopig nemen we aan dat circa 7.000 hectare van de ambitie voor bosuitbreiding kan worden ingevuld via agroforestry en andere bos-landbouwcombinaties. Hierbij gaat het om vormen van agroforestry met een hogere boomdictheid."*

Deze 7.000 ha agroforestry met een hogere boomdictheid wordt na realisatie dus meegeteld als (extra) natuur(ontwikkeling). De daarvoor noodzakelijke 7.000 ha landbouwgrond hoeft daarbij niet 'als vanzelfsprekend' te worden aangekocht, maar kan in principe ook 'gewoon' eigendom blijven van de huidige eigenaren, meestal boeren. Daarbij kan voor een betrokken boer de landbouwbestemming gehandhaafd blijven. Verder hoeft die grond ook niet te worden afgewaardeerd naar natuurwaarde, terwijl hij/zij via de in ontwikkeling zijnde gewascode(s) voor agroforestry betalingsrechten blijft houden.

Een boer kan dan jaarlijks (desgewenst) direct (weer) gebruik maken van de vaste hectarevergoeding en vanaf 1 januari 2023 van de voor agroforestry in het nieuwe GLB opgenomen ecoregelingen (aanplant, onderhoud e.d.). Daarnaast kan hij/zij vanaf het allereerste begin ook jaarlijks (gedurende om te beginnen 12 jaar) gebruik maken van zogenaamde koolstofcertificaten voor de vastlegging van CO₂ in hout (à 300 euro per ha per jaar op dit moment, naar verwachting op weg naar 500 euro per ha per jaar of meer), bijvoorbeeld direct gekoppeld aan particulieren, bedrijven en andere partijen uit de eigen omgeving die hun CO₂-uitstoot willen compenseren (zie ook het hierbij gevoegde persbericht).

Het voorgaande geldt in grote lijnen trouwens ook voor houtige landschapselementen (een ander onderdeel van agroforestry waarvoor in het in februari verschenen Aanvalsplan Landschapselementen de ambitie is opgenomen om daarvan tussen nu en 2050 50.000 ha c.q. 150.000 km te realiseren). Het gaat hierbij vaak om nieuwe of aangepaste wet- en regelgeving, bedoeld om de realisatie van agroforestry (in essentie een combinatie van agro-ecologische natuurinclusieve landbouw en bosbouw) in de vorm van bossen en houtige landschapselementen op landbouwgrond voor de eigenaren daarvan mogelijk c.q. aantrekkelijk

te maken.

We verschaffen u desgewenst natuurlijk graag nadere informatie over het voorgaande.

Met vriendelijke groet,

Stichting Agrobosbouw NL

www.agrobosbouw.nl

Agrobosbouw NL maakt deel uit van het Design Lab Agroforestry dat een team van deskundigen vormt op het gebied van bijvoorbeeld

wet- en regelgeving, communicatie, participatie, plantkunde, permacultuur, landschapsinrichting, bodem en water, en dat wat

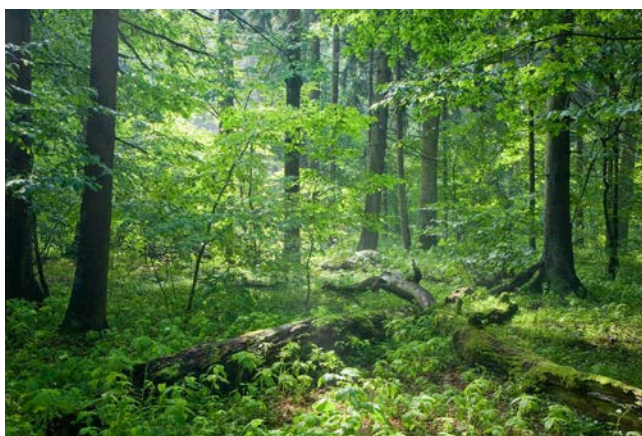
onderzoek en onderwijs betreft samenwerkt met onder meer de WUR, het Louis Bolk Instituut en Hogeschool Van Hall Larenstein.

PERSBERICHT KOOLSTOFCERTIFICATEN/KOOLSTOFCOÖPERATIES

Binnenkort komen er voor het eerst in ons land geborgde koolstofcertificaten op de markt voor de vastlegging van CO₂ in hout (bomen/bossen/agroforestry), zodat particulieren, bedrijven en andere partijen die dat willen, hun CO₂-uitstoot kunnen compenseren. De Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) heeft de onderbouwing daarvoor in de vorm van een zogenaamd methodedocument (<https://nationaleco2markt.nl/methoden/> 'Aanleg bos en beplanting buiten bosverband') kort geleden vastgesteld. Aan de opstelling van dat document is sinds eind 2019 in opdracht van Staatsbosbeheer, de Bosgroepen en de Stichting Agrobosbouw NL gewerkt door Probos en Face the Future.

De SNK gaat de kwaliteit van deze koolstofcertificaten borgen, zodat de markt erop kan vertrouwen dat de koolstofvastlegging die op het certificaat staat (1 ton), ook daadwerkelijk wordt behaald. Op het PlatformCO2neutraal, oorspronkelijk nog met een subsidie van het Ministerie van LNV opgericht onder de projectnaam 'de Koolstofbank', komen vraag en aanbod, aanbieders en afnemers bij elkaar.

Koolstofcoöperaties: boeren en burgers samen aan de slag met CO₂-opslag

In het juni 2019 uitgebrachte Klimaatakkoord is onder meer de volgende afspraak samen met en door de agrarische sector gemaakt: "LTO zal zich inzetten richting leden en in samenwerking met (de)centrale overheden, om meer bomen en houtige landschapselementen op hun bedrijf te integreren. Partijen nemen het initiatief om te komen tot een 'Aanvalsplan versterking landschappelijke identiteit via landschapselementen'."

Dat 'aanvalsplan' is in februari gepubliceerd, nadat het ministerie van LNV en de 12 provincies eerder al de ambities voor de lange termijn (2050) hadden geformuleerd: 50.000 hectare of ongeveer 150.000 kilometer houtige landschapselementen (singels, bomenrijen, houtwallen, heggen, hagen, knotbomen, graften, griendjes).

Houtige landschapselementen maken deel uit van agroforestry (agrobosbouw). Dat is in essentie een combinatie van landbouw en bosbouw die door het ministerie van LNV wordt gezien als "een vorm van kringlooplandbouw die bijdraagt aan een sterkere verbinding van landbouw en natuur. We zien agroforestry als een positieve en kansrijke ontwikkeling. Integratie van bomen in de bedrijfsvoering kan nieuwe verdienmodellen voor agrariërs opleveren en tegelijkertijd een bijdrage leveren aan veerkrachtige en klimaatrobuuste landbouw, stikstofreductie en het versterken van landschappelijke kwaliteit en biodiversiteit."

In het Klimaatakkoord is daarom ook de ambitie opgenomen om 25.000 ha agroforestry te realiseren vóór 2030. Een ambitie die in een vol land als het onze alleen maar realiseerbaar is op landbouwgrond en dus ook alleen maar samen met boeren en andere grondeigenaren. Als we willen dat die (forse) stappen op het gebied van agroforestry gaan zetten, dan hebben zij en alle partijen die het Klimaatakkoord uitvoeren, elkaar dus hard nodig. Het is dan ook niet zo gek dat in datzelfde Klimaatakkoord al staat dat er een subsidieregeling voor de aanplant van “bomen, houtige landschapselementen en agroforestry op landbouwbedrijven” komt (een subsidie die in België bijvoorbeeld alweer jaren bestaat).

Maar een financiële bijdrage hoeft niet alleen maar van de overheid te komen. In datzelfde Klimaatakkoord wordt bijvoorbeeld ook gewezen op het inzetten van zogenaamde carbon credits: verhandelbare koolstofcertificaten die kunnen worden gekocht door particulieren, bedrijven en andere partijen die hun CO₂-uitstoot willen compenseren. Zo zijn er nu op initiatief van Staatsbosbeheer, de Bosgroepen en de Stichting Agrobosbouw NL voor het eerst koolstofcertificaten op de markt gekomen voor de vastlegging van CO₂ in hout (op dit moment zijn er overigens ook al koolstofcertificaten beschikbaar voor de vastlegging van CO₂ in de bodem onder blijvend grasland en komen er binnen afzienbare tijd in ieder geval ook nog koolstofcertificaten voor de vastlegging van CO₂ in hennep e.d. beschikbaar).

De Stichting Nationale Koolstofmarkt gaat de kwaliteit van deze koolstofcertificaten borgen, zodat de markt erop kan vertrouwen dat de koolstofvastlegging die op het certificaat staat (1 ton*), ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. En op het PlatformCO₂neutraal, onder de naam ‘Koolstofbank’ met financiële steun van het ministerie van LNV opgericht, komen vraag en aanbod, aanbieders en afnemers bij elkaar.

Her en der in het land zijn/worden lokale energiecoöperaties opgericht waarin boeren en direct omwonenden samen investeren in zonnepanelen en windmolens op boerenerven. Naar analogie daarmee wordt er nu gewerkt aan de oprichting van lokale koolstofcoöperaties waarin boeren (en andere grondbezitters) zich samen met omwonenden gaan richten op de vastlegging van koolstof op boerengrond, via het aanplanten van bomen en andere landschapselementen. Particulieren, bedrijven en andere partijen die hun CO₂-uitstoot willen compenseren, kunnen op die manier samen koolstofcertificaten kopen voor de CO₂ die wordt vastgelegd door bomen en andere landschapselementen op boerengrond bij hen in de buurt. Boeren (en andere grondeigenaren) ontvangen de compensatie jaarlijks (ex ante dus en niet ex post), om te beginnen 12 jaar lang.

Voor nadere informatie:

* Al sinds 1 januari van dit jaar hanteert ons land een nationale CO₂-heffing, maar dankzij de coronacrisis is die nog niet daadwerkelijk ingevoerd. Als dat dit jaar wel nog gaat gebeuren, dan moeten bedrijven € 30,48 per ton CO₂ gaan betalen, een bedrag dat vervolgens ieder jaar wordt verhoogd met € 12,48. In het emissiehandelssysteem van de EU (ETS) ligt de prijs de laatste tijd rond de 60 euro per ton CO₂ en op het PlatformCO₂neutraal wordt al gerekend met een prijs richting 75 euro per ton CO₂.

